

El *castellum* de Sant Julià de Ramis

Aquest estiu ha quedat obert el jaciment del Castellum de Sant Julià de Ramis, amb la intenció de convertir-lo en un referent del turisme cultural. Fruit de la col·laboració entre la Universitat de Girona i l'ajuntament de Sant Julià de Ramis, l'espai que un dia va ocupar aquest singular edifici és ara un focus d'atracció.

De l'acurada intervenció, destaca la construcció d'una passarel·la que condueix el visitant a través del perímetre del edifici fins a una tarima des de la qual és perceptible l'espai en tota la seva extensió, a la vegada que es domina l'esplèndid paisatge que envolta el turó.

Els pobladors d'aquest *castellum* vivien en un món que transitava des de la romanitat cap a l'alta edat mitjana. Des dels seus murs es divisava tota la conca del baix Ter fins a l'Escala i es veia l'entrada d'Hispania a través del coll del Pertús (les

clausurae del coll de Panissars). Per la banda meridional es veia el territori de Sarrià i també altres poblats i torres de guaita, cosa que proporcionava als qui l'utilitzaven un control molt bo del territori. El turó havia estat poblat des d'antic i s'hi han trobat restes d'assentaments ibers. La seva posició estratègica va ser determinant per entendre la decisió primerenca d'ocupar-lo.

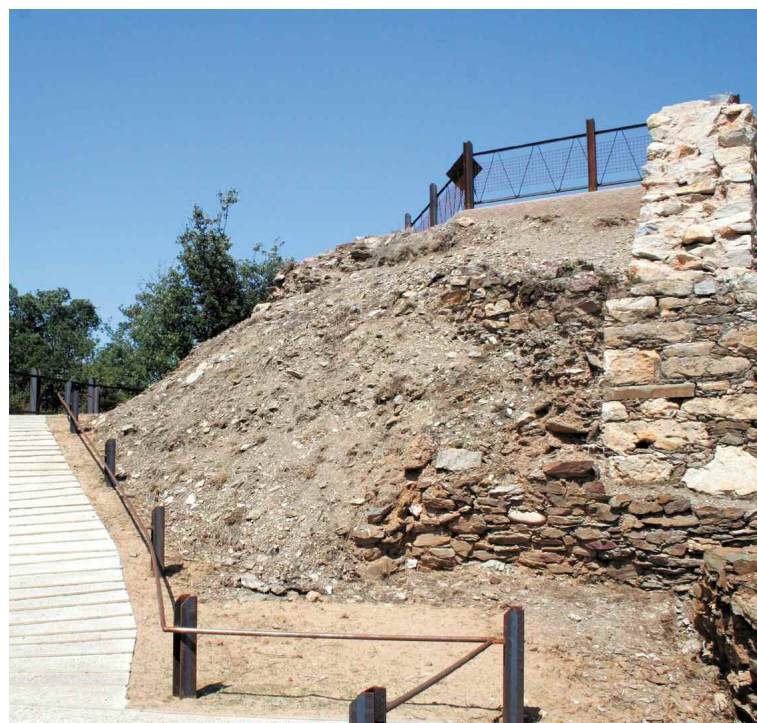
La zona arqueològica ha estat adequada i explicada per convertir-se en un referent del turisme cultural.

Les campanyes d'excavació, dutes a terme de manera regular tots els estius dels darrers deu anys, han estat possibles gràcies al conveni de col·laboració que en el seu dia van signar l'Ajuntament de Sant Julià de Ramis i la Universitat de Girona. Una col·laboració que, com afirma l'alcalde, Narcís Casassa, ha fet que la troballa assolís "uns nivells de reconeixement científic que d'altra manera no s'haurien donat". Els treballs es van iniciar el 1996 en el que es creia que eren les restes d'una *turris speculatoria* descrita el 1932 per Francesc Riuró. El temps i el treball han portat al descobriment d'una de les fortificacions tardoromanes situades fora de l'àmbit urbà més estudiades arqueològicament d'Europa, pel que fa al seu estudi i conservació. Josep Burch, un dels arqueòlegs que han participat en el projecte de recerca arqueològica del jaciment, explica: "Aquest era un lloc excel·lent perquè es trobava en una cruïlla de camins, poblat des de la prehistòria remota, i això fa que en un espai petit hi hagi una gran quantitat de jaciments. Tot plegat li proporciona unes característiques que el fan únic." Entre les restes del *castellum* s'hi han trobat nombrosos objectes metàl·lics, peces d'armes que per algun motiu desconegut van ser abandonats. Llances, ganivets, sivelles i fermalls de cinturó es presenten com un tresor, la joia més valuosa del qual és una gerra litúrgica de bronze que ha estat trobada intacta. La peça presenta, gravat, el nom dels seus donants, Sínde i Ares, uns noms que coneixem però per als quals mai no tindrem un rostre. La gran quantitat de peces metàl·liques ha fet pensar als investigadors de la UdG que la fortalesa va poder funcionar com a dipòsit o magatzem d'armes per abastir un petit exèrcit mòbil que tenia com a missió la protecció de Gerunda i de la Via Augusta i la intenció de deturar o retardar qualsevol atac que vingués del nord.

Els que hi aniran avui trobaran les restes d'un castell tardoromà que, mentre va prestar servei, devia constituir una fita destacada del paisatge. Podran també aprofitar-se d'unes explicacions complementàries del lloc, la qual cosa els ha de fer comprendre millor com es relacionava amb la història general de la seva època. L'Ajuntament de Sant Julià treballa en la confecció de recursos educatius per a escolars. El jaciment és també recomanable per al turisme familiar, un lloc on no es pot menystenir el ric patrimoni natural que l'envolta. Els visitants podran passejar entre les pedres d'un edifici del segle IV que va ser reformat a la primera meitat del segle VI i que va ser abandonat cap al segle VIII, moment a partir del qual apareixerà en la documentació com a *castellum fractum*.

El jaciment de Sant Julià de Ramis escenifica l'essència de l'arqueologia. El que semblava que era només una *turris* va acabar revelant un important *castellum*. Ho confirma Josep Burch: "Si sempre coincidís el que esperem amb el que trobem potser no caldria excavar. La veritat és que va ser una gran sorpresa trobar aquest *castellum*. No ens ho esperàvem."

El jaciment de Sant Julià de Ramis escenifica l'essència de l'arqueologia. El que semblava que era només una *turris* va acabar revelant un important *castellum*.

